

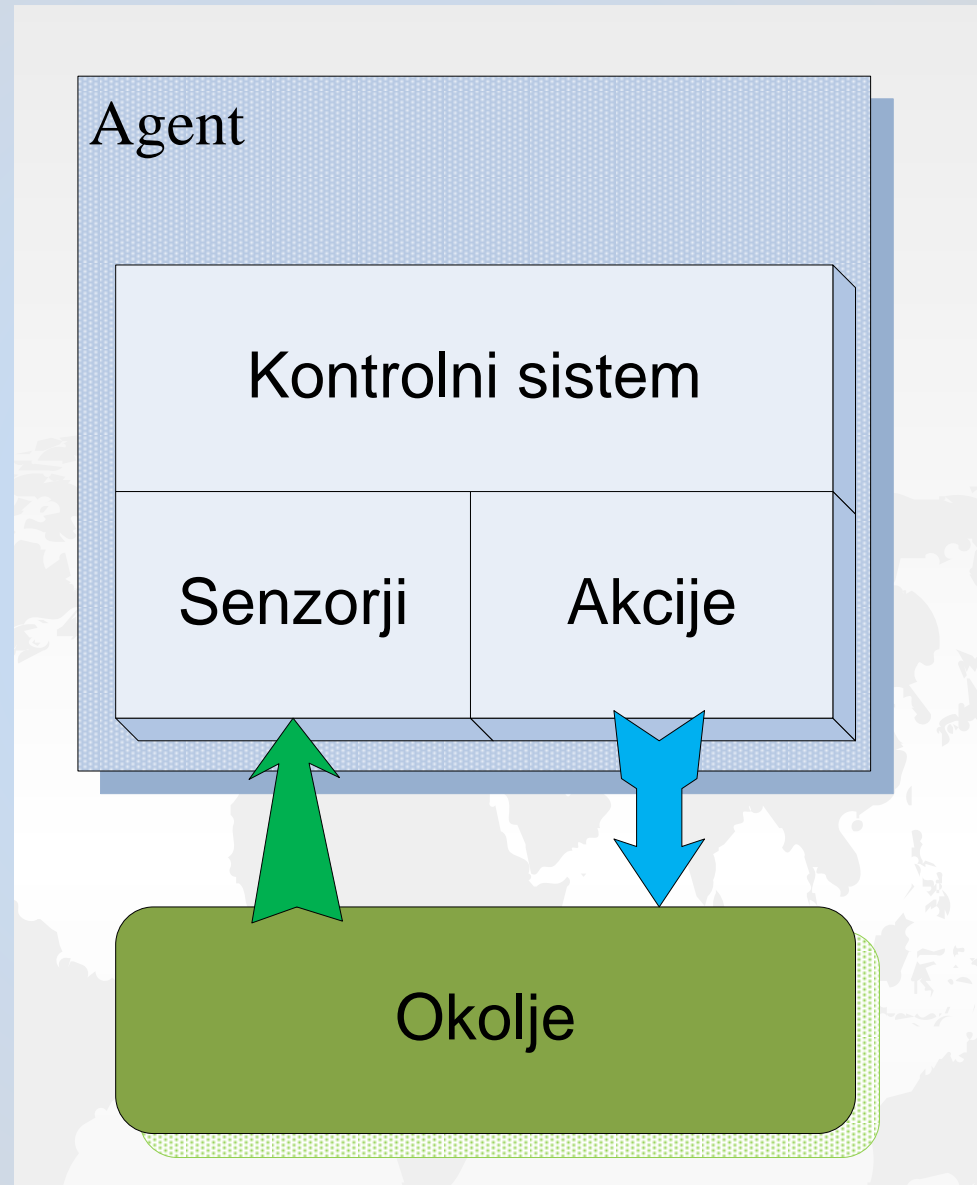
Inteligentni agenti in roboti

prof. dr. Marko Robnik Šikonja
Januar 2017

Definicije

- ✱ agent: entiteta, ki lahko izvrši različne akcije za rešitev določenega problema
- ✱ mnogo različnih definicij
- ✱ biološki (ljudje, živali), umetni (roboti, programi)
- ✱ softverski agent je program, ki za uporabnika izvrši določeno nalogo
- ✱ inteligentni agenti
- ✱ lastnosti, tipi agentov, agentne arhitekture
- ✱ eden temeljnih konceptov umetne inteligence

Agent

Multiagentni sistemi

- ✱ distribuirano reševanje problemov

program z več agenti, ki rešujejo probleme v interaktivnem okolju in so zmožni

- ✧ avtonomnih,
  - ✧ fleksibilnih,
  - ✧ skupinsko organiziranih akcij
  - ✧ (ki so usmerjene k doseganju nekega cilja).
- ✱ Primer: kiloboti in drugi roji robotov

Interaktivno okolje

- ✱ agent sprejema informacije,
- ✱ akcije spreminjajo okolje
- ✱ internet, igranje iger, robotika (npr. robo-soccer)

Avtomnomnost in fleksibilnost

- ✱ delovanje brez eksplicitnih ukazov
  - ✱ kontrola nad svojimi akcijami
  - ✱ notranje stanje
  - ✱ (učenje iz izkušenj)
-
- ✱ odzivnost in aktivnost glede na situacijo
  - ✱ načrtovanje, sledenje cilju

Skupinsko delovanje

- ✱ interakcija z drugimi entitetami (agenti in ljudmi)
- ✱ sodelovanje za doseganje ciljev: strategije, pogajanja, specializacija
- ✱ distribuirano, asinhrono reševanje problemov
- ✱ objekti in agenti

Aplikacije

- ✿ proizvodnja: hirerarhična organizacija, agenti modelirajo procese, optimirajo vire,..
- ✿ avtomatska kontrola procesov: transportni sistemi (nadzor, optimiranje poti, ...), zračni promet, ...
- ✿ telekomunikacije: porazdeljeni sistemi sodelujočih komponent, nadzor, upravljanje
- ✿ upravljanje z informacijami (zbiranje, filtriranje,)
- ✿ e-poslovanje (borze, iskanje produktov)
- ✿ interaktivne igre
- ✿ storitve (zdravstveni roboti, nakup kart,...)

Vrste agentov

- ✱ odzivni (reactive agents)
- ✱ sodelujoči (collaborative agents)
- ✱ vmesniški (interface agents)
- ✱ mobilni (mobile agents)
- ✱ informacijski (information-gathering agents)
- ✱ hibridni agenti

Odzivni agenti

- ✱ odziv na okolje glede na vnaprej definirana pravila
- ✱ primer: razvrščevalnik elektronske pošte, spam filter, vpisi v koledar
- ✱ učenje pravil, revizija pravil

Ciljno usmerjeni agenti

- ✱ ne le odziv na okolje, pač pa zasledovanje določenega cilja
- ✱ uporaba iskanja ali načrtovanja
- ✱ primer: iskanje specifičnih strani na internetu, najcenejše letalske karte

Uporabnostni agenti

- ✱ (utility based)
- ✱ definirana funkcija uporabnosti (koristnosti, zadovoljstva)
- ✱ poleg doseganja ciljev, agent maksimira še druge kriterije vsebovane v funkciji uporabnosti
- ✱ primer: poleg relevantnih strani še čas iskanja, kvaliteta strani
- ✱ funkcija uporabnosti pojasnjuje racionalnost agenta (npr. izgubi igro, da doseže druge cilje)
- ✱ racionalnost odločanja (A. 100% 3000, B. 80% 4000 C. 20 % 4000 D. 25% 3000), Kahneman, Tversky

Vmesniški agenti

- ✱ opravljajo naloge za uporabnika
- ✱ osebni asistent
- ✱ sodelujejo z uporabnikom
- ✱ učenje (lahko tudi od drugih agentov)
- ✱ primer: pomoč pri učenju programa, uporabnik označi katere spletne strani (novice) so mu všeč

Mobilni agenti

- ✱ fizično (roboti) ali virtualno premikanje (mreža, računalniki)
- ✱ primer: virus, nadzorni program

Informacijski agenti

- ✱ zbiranje informacij (na internetu)
- ✱ uspešnost merimo s priklicom in natančnostjo
- ✱ učenje
- ✱ problem: šumnost in verodostojnost podatkov

Sodelujoči agenti

- ✱ tudi zelo šibki agenti lahko v skupini dosežejo dober rezultat (npr. mravlje, genetski algoritem)
- ✱ prednost: redundanca, paralelnost

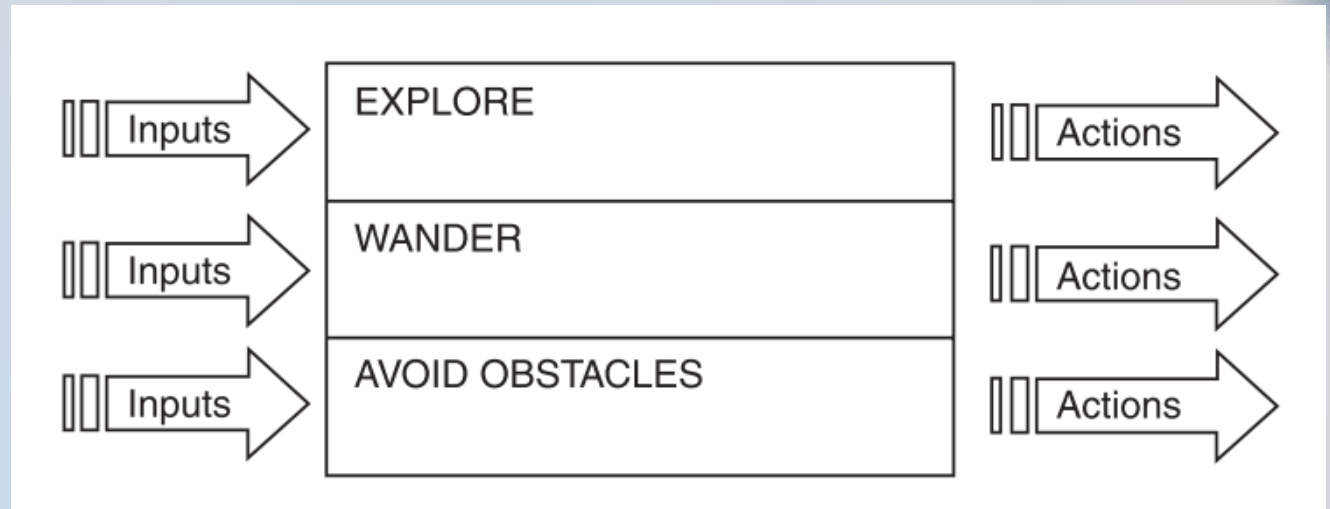
Agentne arhitekture

- ✱ način kako je agent zgrajen, kako so posamezni deli med seboj povezani in z okoljem

Arhitektura vsebovanosti

- ✿ Brooks, 1985, angl. subsumption architecture (intelligence without representation)
- ✿ večnivojska arhitektura namenjena primitivnim robotom, brez centralne inteligenice
- ✿ vhod, izhod in več plasti, kjer vsaka zasleduje svoje cilje
- ✿ višji nivoji lahko blokirajo akcije nižjih

Primer:

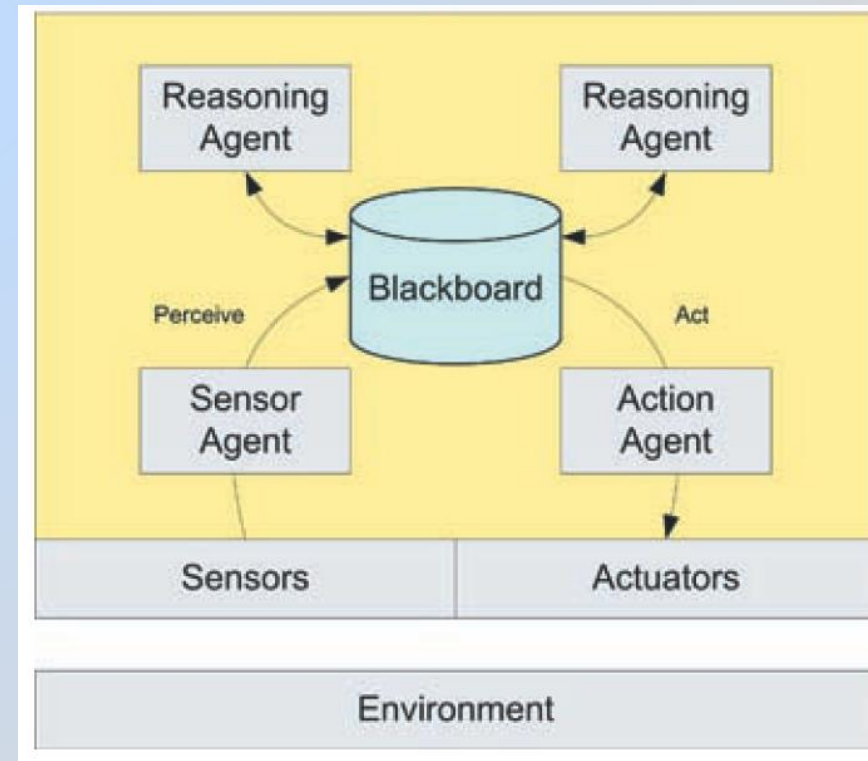
- ✱ vsak nivo ponavadi vsebuje pravila (npr. if-then)
- ✱ enostavno dodajanje novih nivojev

BDI arhitektura

- ✿ BDI (Belief Desire Intention – verjetje, želja, namen)
- ✿ verjetje je izjava o okolju, za katero agent verjame, da je resnična (množica takih izjav opisuje agentov pogled na okolje)
- ✿ želja je ciljno stanje, ki ga želi agent doseči
- ✿ namen je načrt, ki ga ima za dosego cilja
- ✿ agent preveri različne možnosti, izbrana možnost postane njegova želja in nameni se, da jo bo dosegel kot svoj cilj
- ✿ namenu sledi, dokler ga ne doseže ali ne postane nemogoč
- ✿ cilj se lahko spremeni
- ✿ drzni in previdni agenti

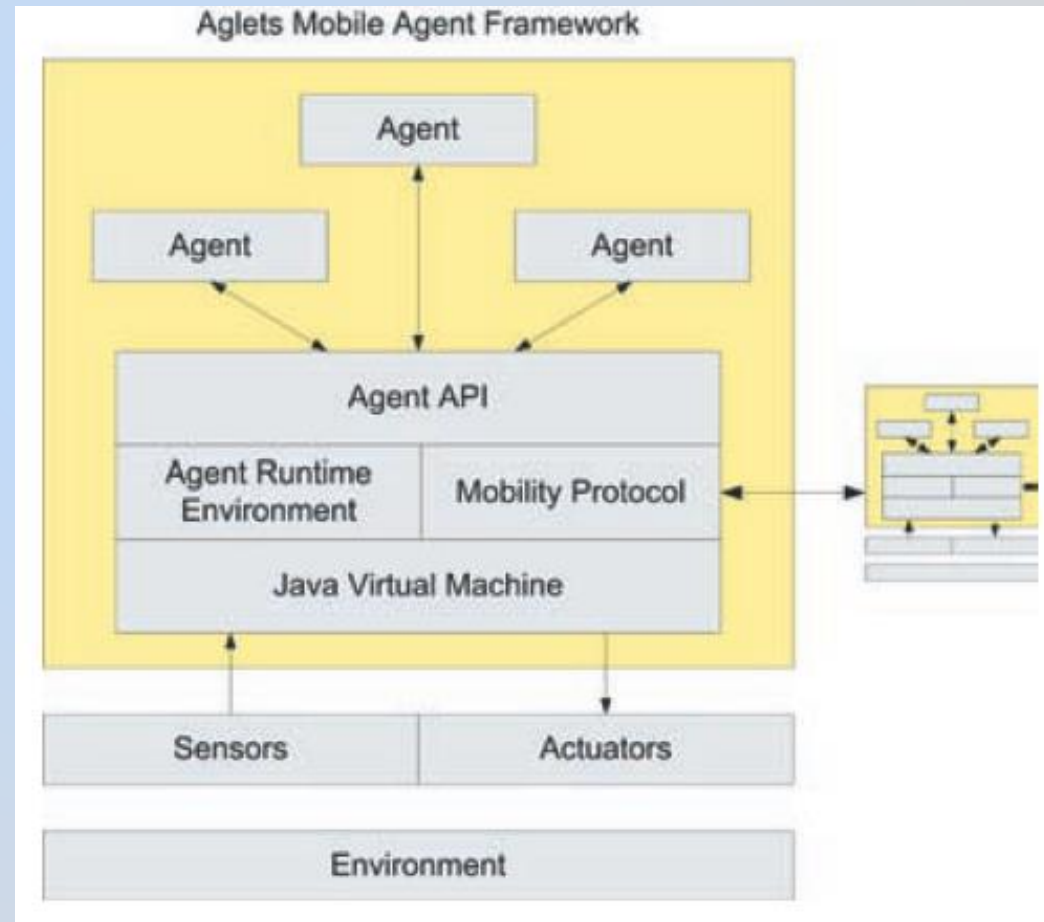
Arhitektura skupne delovne površine

- ✱ blackboard architecture
- ✱ vsi agenti si delijo skupno delavno področje
- ✱ delovna površina vsebuje informacije o okolju in vmesne rezultate
- ✱ agenti so lahko tudi specializirani
- ✱ koordinacija dostopa
- ✱ implemetacija agentov kot niti

Primer mobilne arhitekture

- ✿ zgodnji primer:
Aglets, IBM 1990
- ✿ Java, serializacija,
peskovnik

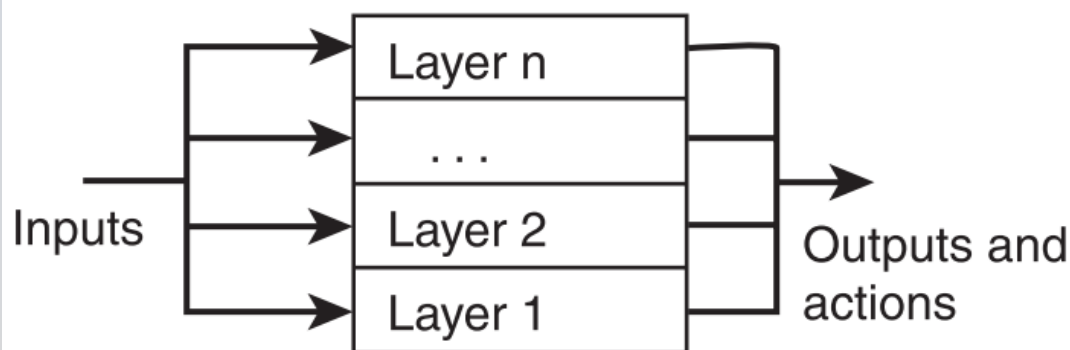

JADE

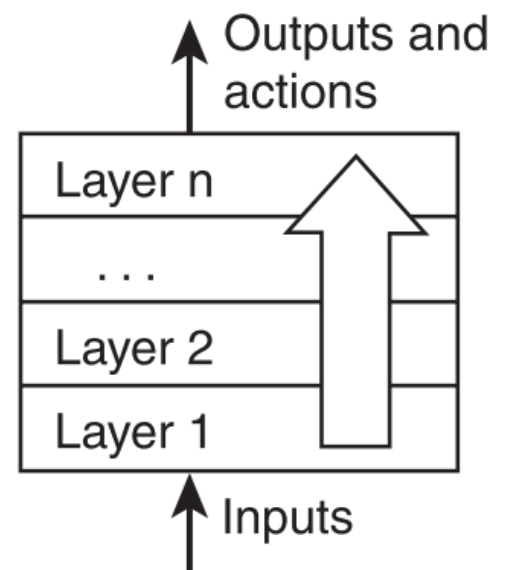
- ✱ JAVA Agent DEvelopment Framework
- ✱ odprtokodna platforma za aplikacije s sodelujočimi agenti

Horizontalne in vertikalne arhitekture

- ✱ vhod, modeliranje okolja, načrtovanje, sodelovanje, izhod
- ✱ vsak nivo hrani svoje znanje

Horizontal Architecture

Vertical Architecture

Okolje

- ✱ deterministično (poznamo vsa dejstva, agent lahko predvidi učinke svojih akcij – npr. preproste igre, tovarna)
- ✱ nedeterministično: agent lahko predvidi verjetnost za spremembo stanja, sklepa stohastično (npr. spremenljivo okolje, ne poznamo nasprotnikove poteze pri igri)

Učeči se agenti

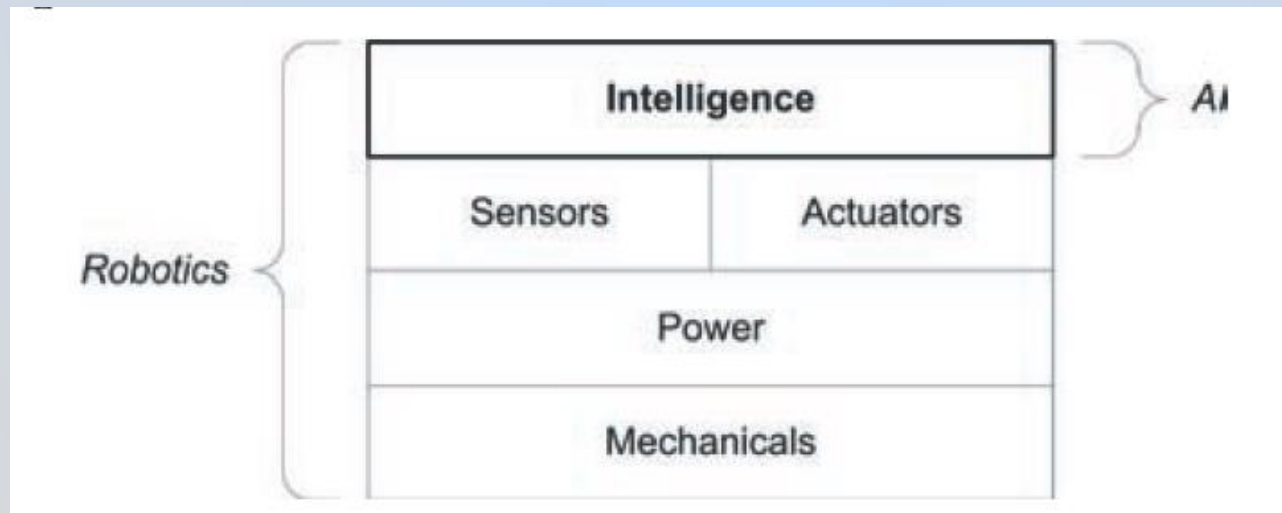
- ✿ učenje je prilagoditev okolju
- ✿ večagentno učenje:
  - ✗ centralizirano (centralni sistem se uči od vseh agentov)
  - ✗ decentralizirano: agenti se učijo vsak zase in od drugih, večja prilagodljivost sistema

Robotski agenti

- ✱ realno okolje je bolj zahtevno, nepredvidljivo
- ✱ zahteva po obvladanju negotovosti
- ✱ industrijski roboti
- ✱ roboti raziskovalci (Mars, avtonomija, premikanje, zgled insektov)

Robotika z vidika umetne inteligence

- ✱ testno okolje za algoritme umetne inteligence

Taksonomije

- ✱ fiksni (npr. industrijski, robotska roka z več prostorskimi stopnjami)
- ✱ z nogami (1,2,4,6,8)
- ✱ na kolesih
- ✱ podvodni (ribe, raki, črvi)
- ✱ zračni (avtomatska letala, sateliti)
- ✱ drugi (polimorfni, jate)
- ✱ fizični in programski (softboti)

Senzorji

- ✿ vid (elektromagnetni valovi)
- ✿ sluh (zračni valovi)
- ✿ okus in vonj (kemični receptorji)
- ✿ tip (pritisk)
- ✿ ehlokacija (ulrazvok)
- ✿ elektrocepcija (električno polje)
- ✿ magnetocepcija (spremembe v magnetnem polju)
- ✿ ekvilibriocepcija (ravnotežje, pospešek)
- ✿ termocepcija (temperatura)
- ✿ ...

Aktuatorji

- ✱ kolesa, noge, ...
- ✱ prijemala, robotske roke

Kontrolni sistem

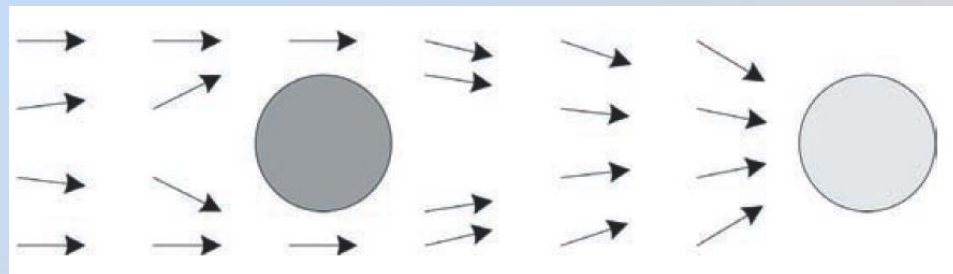
- ✱ reaktivni
- ✱ arhitektura vsebovanosti
- ✱ nevronske mreže, evolucijski pristopi, ...

Načrtovanje

- ✱ bistveno za inteligenco
- ✱ načrtovanje gibanja v dinamičnem okolju
- ✱ anytime načrtovanje, postopno izboljševanje načrta s časom, a načrt je vedno pripravljen
- ✱ dekompozicija na celice
- ✱ polje potenciala
- ✱ značilne točke
- ✱ graf vidljivosti

Pripomočki

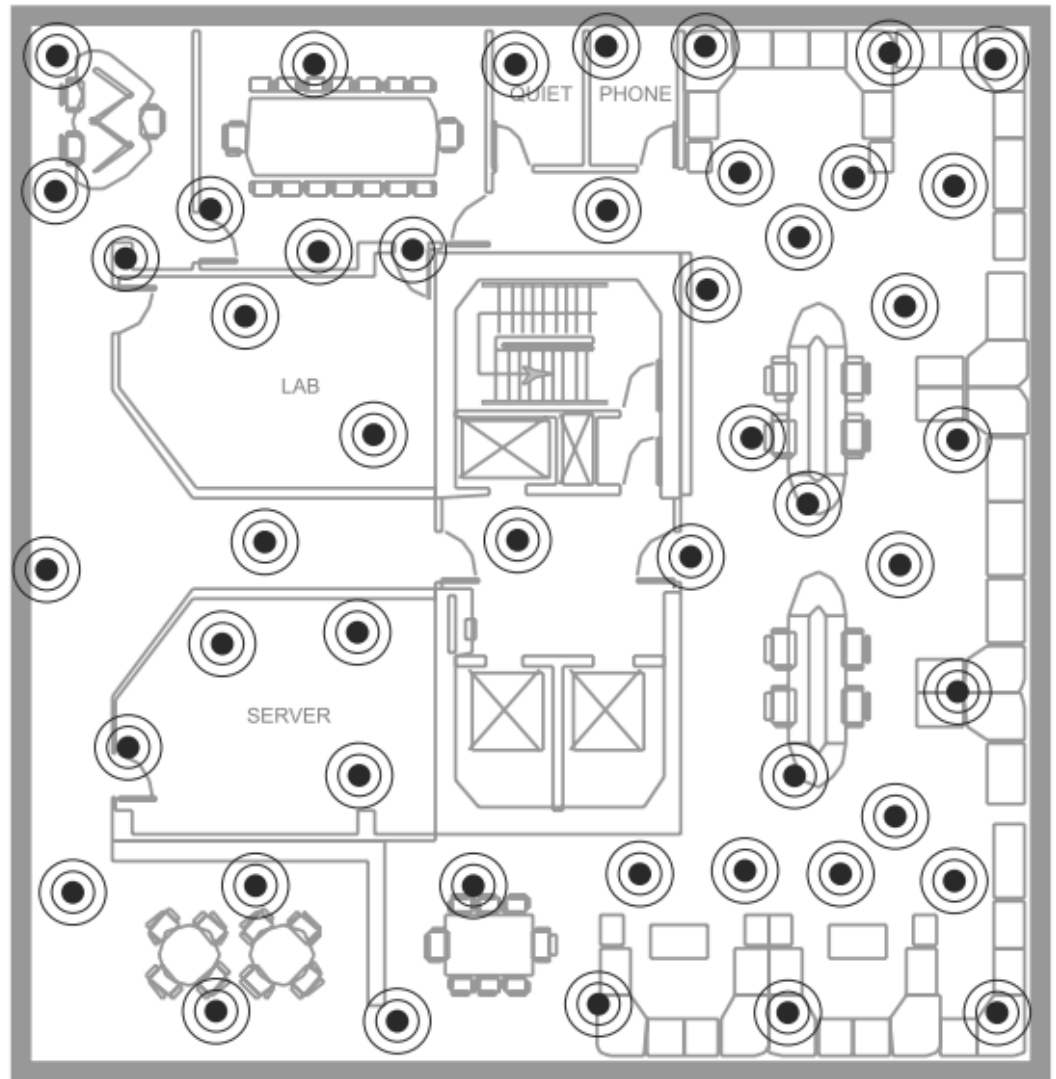
- ✱ robotski jeziki
- ✱ robotski simulatorji
- ✱ okolja, operacijski sistemi, ...

Distribuirano računanje z agenti

- ✱ agenti sodelujejo pri skupnem cilju, ki ga definira center
- ✱ agenti so samostojni, komunicirajo v soseščini
- ✱ poskušajo najti rešitev, ki upošteva globalne omejitve
- ✱ naloga: kakšen algoritem naj izvajajo agenti, da bo center dobil globalno informacijo

Primer: mreža senzorjev

- ✱ primer: mreža senzorjev (omejene zmoglosti procesiranja, komunikacija le v sosesčini, želimo globalno sliko)

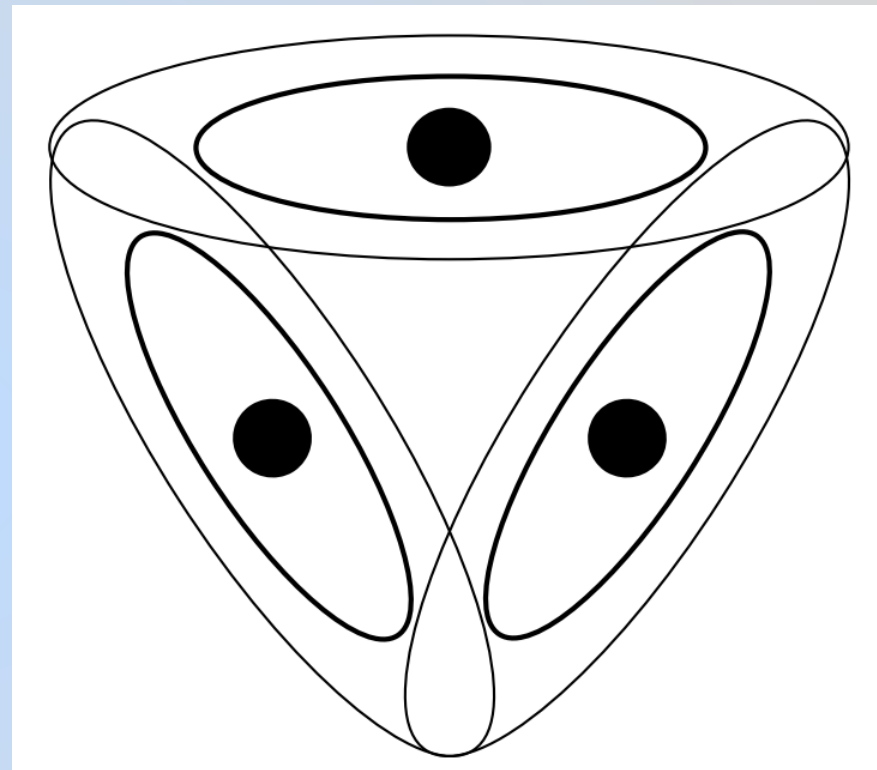

Upoštevanje omejitev

- ✱ constraint satisfaction problem
- ✱ problem iskanja z omejitvami je definiran z množico spremenljivk, njihovimi domenami in omejitvami glede vrednosti, ki jih lahko spremenljivke zavzamejo
- ✱ naloga je spremenljivkam prirediti vrednosti tako, da so upoštewane vse omejitve, ali pa ugotoviti, da to ni mogoče
- ✱ primeri: računalniški vid, razumevanje jezika, planiranje, dokazovanje teoremov, razporejanje opravil

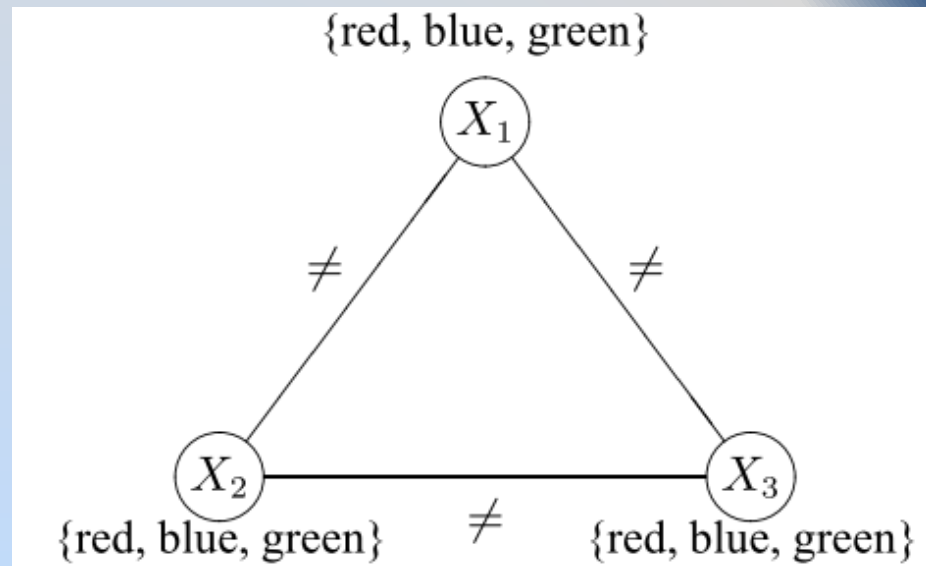
Primer: iskanje frekvence za senzorje

- ✱ trije senzorji
- ✱ doseg signala se prekriva
- ✱ naloga: vsakemu prirediti frekvenco iz nabora treh dovoljenih tako, da se ne prekrivajo

Frekvence senzorjev

- omejitve predstavimo kot problem barvanja grafov

- množica spremenljivk $X = \{X_1, X_2, X_3\}$
- domena D_i za vsako spremenljivko je množica $\{\text{red, blue, green}\}$
- množica omejitev $\{X_1 \neq X_2, X_1 \neq X_3, X_3 \neq X_2\}$

Upoštevanje omejitev: terminologija

- ✿ prirediteljev spremenljivk

  - ✗ legalna

  - ✗ nelegalna

- ✿ rešitev

- ✿ porazdeljeno upoštevanje omejitev: vsak agent je svoja spremenljivka, rešitev naj določijo brez centralnega nadzora

Algoritmi z rezanjem domen

- vozlišča komunicirajo s sosedi, da odstranijo prepovedane vrednosti iz svojih domen
- algoritem (arc consistency)
- vsako vozlišče X_i z domeno D_i izvaja naslednji program za vse svoje sosede X_j

```
void revise( $x_i, x_j$ ) {
```

```
  foreach (  $v_i \in D_i$  )
```

```
    if (ne obstaja  $v_j \in D_j$  konsistentno z  $v_i$  )
```

```
       $D_i = D_i - \{v_i\}$ 
```

```
}
```

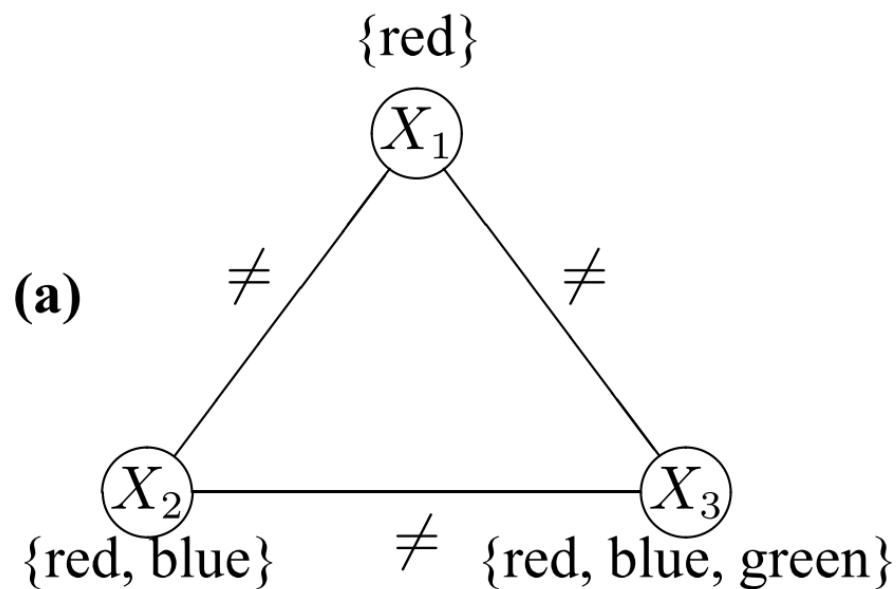
- končamo, ko je ena od domen prazna (ni rešitve), ali ko ni več eliminacij
- če ostane v domeni le ena vrednost imamo rešitev, sicer ne vemo ali obstaja rešitev
- algoritem se konča in je pravilen, ni pa popoln (ni zanesljivo, da najdemo rešitev)

Primer rezanja domen a)

- najprej so učinkovita samo sporočila vozlišču X_1 , zato in X_2 ter X_3 odstranita *red* iz svoje domene

$X_2 = \{\text{blue}\}$ $X_3 = \{\text{blue, green}\}$

- nato še X_3 dobi sporočilo od X_2 in zato odstrani blue; dobimo pravilen rezultat

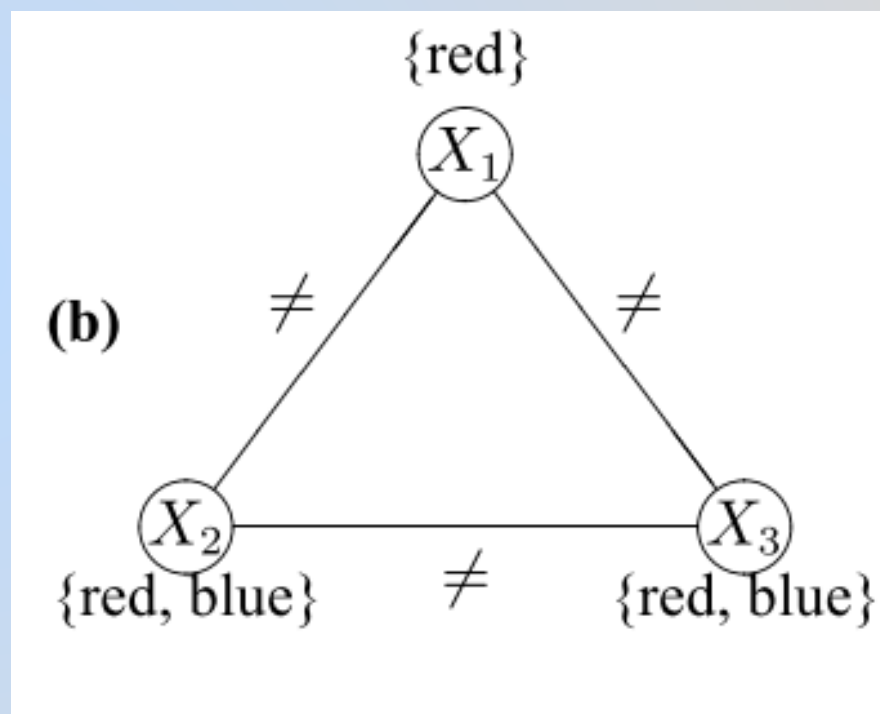

Primer rezanja domen b)

- ✱ kot prej: X_2 in X_3 odstranita *red* iz svoje domene

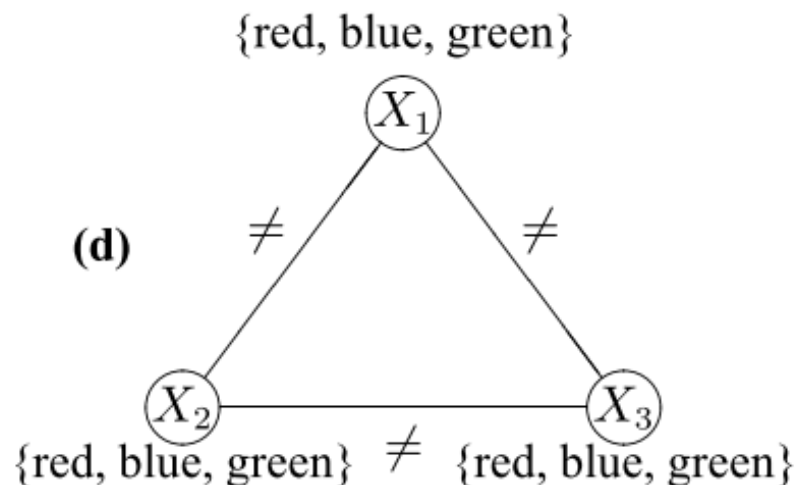
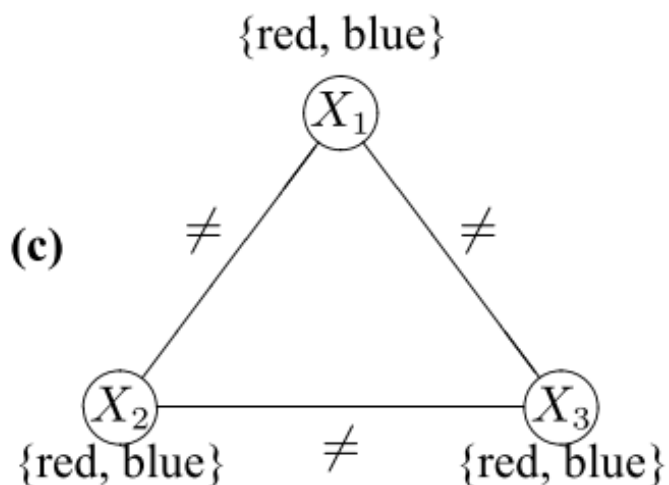
$$X_2 = \{\text{blue}\} \quad X_3 = \{\text{blue}\}$$

- ✱ nato oba, X_2 in X_3 , odstranita še *blue*; ostane prazna domena, zato pravilno razglasita, da ni rešitve

Primer rezanja domen c), d)

- ✱ nobeno od vozlišč ne more odstraniti nobene vrednosti
- ✱ algoritem konča brez zaključka (niti nima rešitve, niti ne ve, da ni rešitve)

Ekvivalentnost logični resoluciji

- ✱ rezanje domen je prešibko, služi lahko kot predprocesiranje bolj zahtevnemu algoritmu
- ✱ eliminacija je ekvivalentna resoluciji v propozicijski logiki
- ✱ pravilo sklepanja

$$\frac{\begin{array}{l} A_1 \\ \neg(A_1 \wedge A_2 \wedge \dots \wedge A_n) \end{array}}{\neg(A_2 \wedge \dots \wedge A_n)}$$

- ✱ zapišemo omejitve v obliki logičnih pravil Nogood, npr. $x_1=\text{red} \wedge x_2=\text{red}$

$$\frac{\begin{array}{l} x_1=\text{red} \\ \neg(x_1=\text{red} \wedge x_2=\text{red}) \end{array}}{\neg(x_2=\text{red})}$$

Hiperresolucija

- ✱ posplošitev resolucije

$$A_1 \vee A_2 \vee \dots \vee A_m$$

$$\neg(A_1 \wedge A_{1,1} \wedge A_{1,2} \wedge \dots)$$

$$\neg(A_2 \wedge A_{2,1} \wedge A_{2,2} \wedge \dots)$$

...

$$\neg(A_m \wedge A_{m,1} \wedge A_{m,2} \wedge \dots)$$

$$\neg(A_{1,1} \wedge \dots \wedge A_{2,1} \wedge \dots \wedge A_{m,1} \wedge \dots)$$

- ✱ pravilna in popolna za propozicijsko logiko

Algoritem s hiperresolucijo

- ✱ vsak agent generira nove omejitve za svoje sosede, jih o tem obvešča in reže svojo domeno glede na omejitve, ki jih dobi od sosedov
- ✱ NG_i je množica omejitev (Nogoods), ki se jih agent i zaveda
- ✱ NG_j^* množica novih omejitev, ki jih agent i dobi od agenta j

```

void reviseHR( $NG_i$ ,  $NG_j^*$ ) {
  do {
     $NG_i \leftarrow NG_i \cup NG_j^*$ 
     $NG_i^* \leftarrow \text{hiperresolucija}(NG_i, D_i)$ 
    if (  $NG_i^* \neq \{\}$  )
       $NG_j \leftarrow NG_i \cup NG_i^*$ 
      pošlji Nogoods  $NG_i^*$  vsem sosedom vozlišča i
      if (  $\{\} \in NG_i^*$  )
        stop
  } while (sprememba v  $NG_i$ )
}

```

algoritem po končnem številu poslanih sporočil konča izvajanje
če rešitev obstaja, jo najde

Hiperresolucija za c)

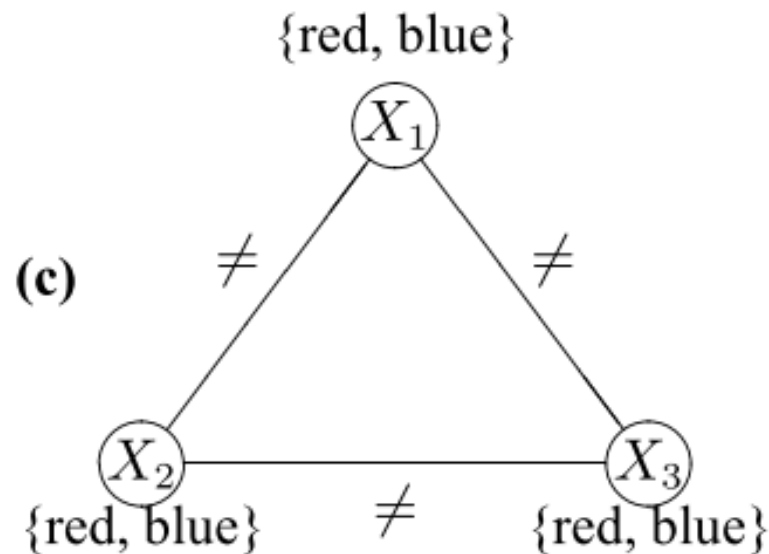
- X_1 ima naslednje omejitve v svoji množici Nogoods:
 $\{x_1 = \text{red}, x_2 = \text{red}\},$
 $\{x_1 = \text{red}, x_3 = \text{red}\},$
 $\{x_1 = \text{blue}, x_2 = \text{blue}\},$
 $\{x_1 = \text{blue}, x_3 = \text{blue}\}$

- velja tudi, da ima X_1 vrednost: $x_1 = \text{red} \vee x_1 = \text{blue}.$

- s hiperresolucijo lahko X_1 sklepa

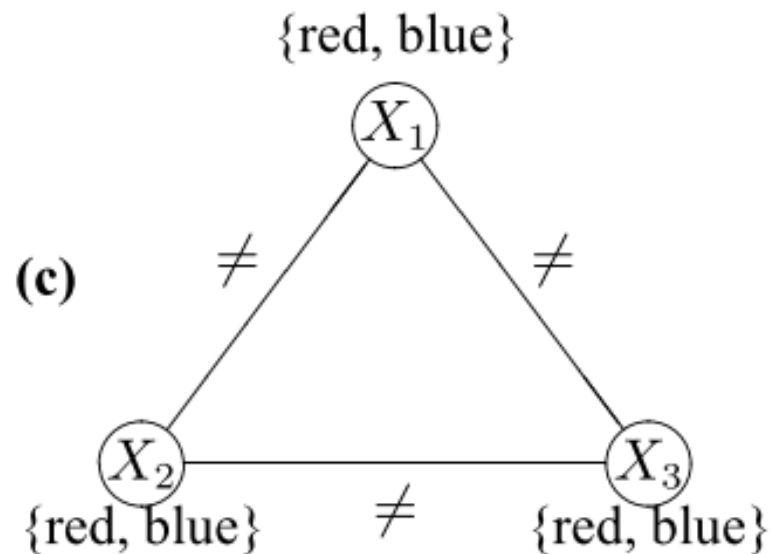
$$\begin{array}{l} x_1 = \text{red} \vee x_1 = \text{blue} \\ \neg(x_1 = \text{red} \wedge x_2 = \text{red}) \\ \neg(x_1 = \text{blue} \wedge x_3 = \text{blue}) \\ \hline \neg(x_2 = \text{red} \wedge x_3 = \text{blue}) \end{array}$$

in doda $\{x_2 = \text{red}, x_3 = \text{blue}\}$ k svojim Nogoods

Hiperresolucija za c)

- podobno k Nogood doda tudi $\{x_2 = \text{blue}, x_3 = \text{red}\}$.
- x_1 pošlje oba Nogoods svojim sosedoma x_2 in x_3
- x_2 lahko na podlagi svoje domene, svojih Nogood in poslanega sklepa
$$\begin{array}{l} x_2 = \text{red} \vee x_2 = \text{blue} \\ \neg(x_2 = \text{red} \wedge x_3 = \text{blue}) \\ \neg(x_2 = \text{blue} \wedge x_3 = \text{blue}) \\ \hline \neg(x_3 = \text{blue}) \end{array}$$
- na podlagi drugega prejetega x_2 izpelje tudi $\neg(x_3 = \text{red})$
- ko pošlje ta dva Nogood sosedu x_3 , x_3 generira {} in algoritem se konča z ugotovitvijo, da rešitve ni

Slabosti hiperresolucije

- ✱ močnejša kot resolucija, vendar lahko število generiranih Nogoods zelo naraste
- ✱ pri vzporednem procesiranju bi dobili še precej več sporočil in omejitev
- ✱ procedure delujejo previdno: sklepajo samo na to, kar je dokazljivo
- ✱ alternativa: nedokazljive predpostavke in vračanje

Hevristično iskanje rešitev z omejitvami

- ✱ enostavna rešitev je centralno vodeno dogovarjanje in sortiranje spremenljivk
- ✱ spremenljivke sortiramo, npr. $x_1, x_2, \dots, x_n$, in pokličemo funkcijo $\text{chooseValue}(x_i, \{\})$, pri tem so vrednosti $\{v_1, v_2, \dots, v_{i-1}\}$ že določene spremenljivkam $\{x_1, x_2, \dots, x_{i-1}\}$

```
void ChooseValue(xi, {v1, v2, ..., vi-1}) {  
    vi ← vrednost v ∈ Di konsistentna z {v1, v2, ..., vi-1})  
    if ( vi ne obstaja )  
        vračanje  
    else if ( i == n )  
        stop  
    else  
        chooseValue(xi+1, {v1, v2, ..., vi})  
}
```

- ✱ kronološko vračanje: vrnemo se en nivo nazaj in izberemo še ne uporabljeno konsistentno vrednost
- ✱ izčrpno preiskovanje, agenti se kličejo sekvenčno

Naivna paralelna asinhrona rešitev

- ✱ vsi agenti hkrati izvajajo naslednjo kodo

izberi vrednost iz svoje domene

do {

if (lastna vrednost je konsistentna z vrednostmi sosedov OR
        nobena vrednost ni konsistentna)

        ne stori ničesar

else {

        izberi vrednost iz svoje domene, ki je konsistentna s sosedi
        obvesti sosede o izbrani vrednosti

}

} while (so še spremembe vrednosti)

pravilna, a nepopolna rešitev: lahko nikoli ne konča, lahko ne najde prave rešitve

Asinhrono vračanje

- ✱ potrebujemo močnejši algoritem, ki vsebuje elemente prejšnjih: globalno urejenost in izmenjavo sporočil
- ✱ ABT (asynchronous backtracking)
- ✱ agenti imajo prioriteto (urejenost), sporočila potujejo od agentov z višjo k agentom z nižjo prioriteto
- ✱ agenti delujejo paralelno, vrednost postavijo hkrati, obvestijo o vrednostih agente, s katerimi so povezani
- ✱ vsi agenti čakajo na sporočila in nanje odgovarjajo
- ✱ ko agent spremeni svoje stanje, pošlje svojo novo vrednost vsem povezanim
- ✱ ko agent prejme sporočilo o nastavitvi od agenta z višjo prioriteto, poskuša svojo vrednost prilagoditi tako, da ne krši prejetih omejitev

Asinhrono vračanje - komunikacija

- ✱ agenti sporočajo vrednosti s sporočili ok?
- ✱ ko agent A_i prejme ok? sporočilo agenta A_j , shrani prejete vrednosti v podatkovno strukturo `agent_view`
- ✱ preveri, če njegova trenutna vrednost še ustreza trenutnemu `agent_view`.
- ✱ če ustreza, ne stori ničesar, sicer v svoji domeni poišče novo konsistentno vrednost
- ✱ če jo najde, jo priredi svoji spremenljivki in pošlje ok? sporočilo vsem povezanim agentom z nižjo prioriteto, sicer začne vračanje

Asinhrono vračanje - vračanje

- ✱ vračanje se začne s sporočilom Nogood
- ✱ Nogood vsebuje nekonsistentne delne prireditve
- ✱ Nogood za A_i je torej kar njegova vrednost `agent_view`
- ✱ A_i pošlje Nogood agentu z najnižjo prioriteto med tistimi, ki imajo že prirejene vrednosti
- ✱ A_i , ki pošlje Nogood agentu A_j , predvideva, da bo A_j spremenil svojo vrednost in iz svojega `agent_view` zbriše prireditve za A_j ter ponovno poskuša najti konsistentno prireditve

Asinhrono vračanje: lastnosti

- ✿ požrešna verzija hiperresolucije
- ✿ namesto pošiljanja vseh omejitev vsem agentom, agent poiskuje zadovoljiti svoje omejitve in v Nogood vključi le vrednosti, ki so jih priredili agenti nad njim
- ✿ nove vrednosti sporoči le nekaj agentom, omejitve v Nogood pa le enemu

Psevdokoda za agenta A_i

// upoštevanje omejitev s postopkom asinhronega vračanja
// kodo izvaja vsak agent A_i vzporedno in asinhrono

```
void ABT() {  
  when sprejeto(Ok?, ( $A_j$ ,  $d_j$ )) {  
    add ( $A_j$ ,  $d_j$ ) to agent_view  
    check_agent_view()  
  }  
  
  when sprejeto(Nogood, nogood) {  
    dodaj nogood v seznam Nogood  
    foreach ( $A_k$ ,  $d_k$ )  $\in$  nogood {  
      if  $A_k$  ni sosed vozlišča  $A_i$  {  
        dodaj ( $A_k$ ,  $d_k$ ) v agent_view  
        zahtevaj od  $A_k$  da doda  $A_i$  kot soseda  
        // soseda moramo dodati, da bomo obveščeni o njegovih spremembah  
      }  
    }  
    }  
  check_agent_view()  
}  
}
```

Preverjanje konsistentnosti

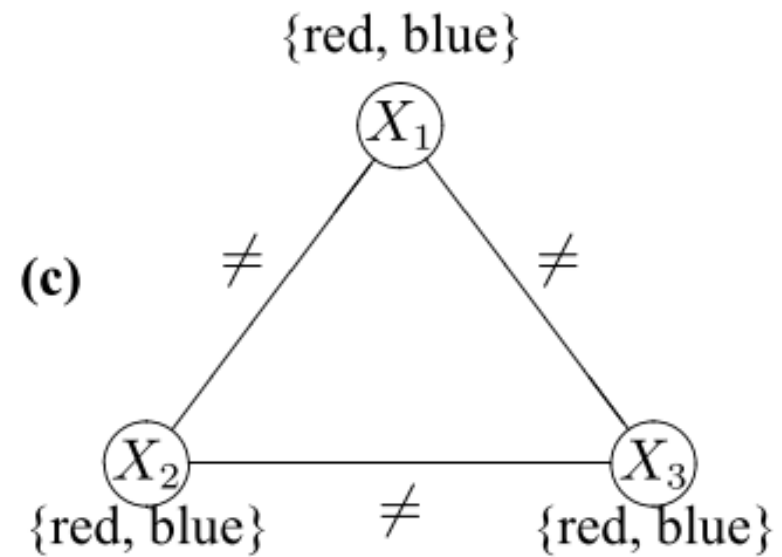
```
void check_agent_view() {  
    if ( not konsistentna(agent_view , current_value) ) {  
        if (ne obstaja z agent_view konsistentna vrednost v  $D_i$ )  
            backtrack  
        else {  
            izberi  $d \in D_i$  konsistentno z agent_view  
            current_value  $\leftarrow$  d  
            pošlji(ok?, ( $A_i$ , d)) sosedom z nižjo prioriteto  
        }  
    }  
}
```

Vračanje

```
void backtrack() {  
    nogood ← nekonsistentna množica, ki smo jodobili npr. s  
    hiperresolucijo  
    if ( nogood vsebuje {} )  
        sporoči vsem agentom, da ni rešitve, končaj  
    else {  
        izberi  $(A_j, d_j) \in \text{nogood}$  AND  
             $A_j$  ima najnižjo prioriteto v nogood  
        pošlji (Nogood, nogood) agentu  $A_j$   
        odstrani  $(A_j, d_j)$  iz agent_view  
        check_agent_view()  
    }  
}
```

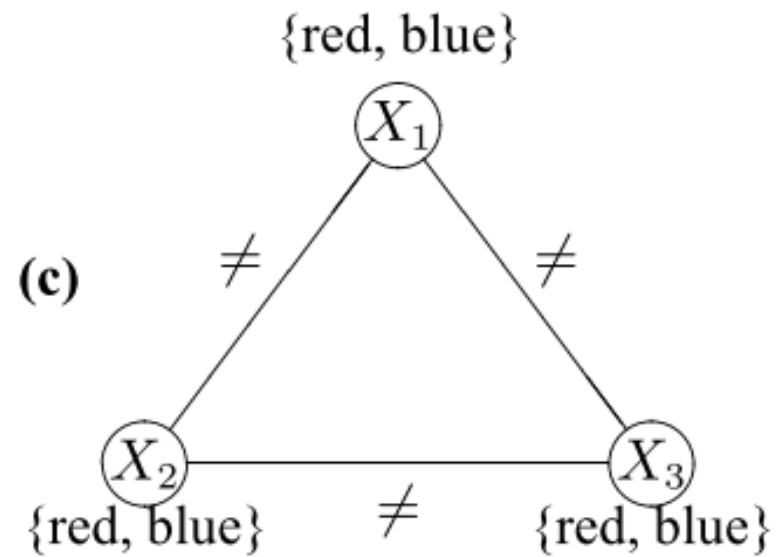
Asinhrono vračanje za c)

- denimo, da so agenti urejeni po prioriteti x_1, x_2, x_3
- na začetku izberejo naključno vrednost, npr. vsi "blue"
- x_1 obvesti x_2 in x_3 o svoji izbiri, x_2 obvesti x_3
 x_2 doda v svoj agent_view $\{x_1=\text{blue}\}$, x_3 doda $\{x_1=\text{blue}, x_2=\text{blue}\}$.
- x_2 in x_3 morata preveriti konsistentnost z lastno vrednostjo
  - ✧ x_2 ugotovi konflikt, spremeni svojo vrednost v "red" in obvesti x_3
  - ✧ v tem času tudi x_3 ugotovi konflikt, spremeni vrednost na "red", a nikogar ne obvesti
  - ✧ x_3 sprejme drugo sporočilo od x_2 in popravi svoj agent_view na $\{x_1 = \text{blue}, x_2 = \text{red}\}$.

Asinhrono vračanje za c)

- ✱ x_3 ne more najti konsistentne vrednosti zato uporabi hiperresolucijo in generira Nogood $\{x_1 = \text{blue}, x_2 = \text{red}\}$
- ✱ ta Nogood pošlje x_2 , ker ima ta najnižjo prioriteto v Nogood
- ✱ zdaj x_2 ne more najti konsistentne vrednosti in generira Nogood $\{x_1 = \text{blue}\}$ ter ga pošlje v x_1 .
- ✱ x_1 ugotovi nekonsistentnost in spremeni svojo vrednost na "red" ter pošlje sporočilo o tem x_2 in x_3
- ✱ tako kot prej, x_2 spremeni svojo vrednost na blue, x_3 ne najde konsistentne vrednosti in generira Nogood $\{x_1 = \text{red}, x_2 = \text{blue}\}$, nakar x_2 generira Nogood $\{x_1 = \text{red}\}$ in ga pošlje x_1
- ✱ v tem trenutku ima x_1 Nogood $\{x_1 = \text{blue}\}$ in $\{x_1 = \text{red}\}$, uporabi hiperresolucijo in zgenerira Nogood $\{\}$. Algoritem se ustavi z ugotovitvijo, da ni rešitve.

Porazdeljena optimizacija

- ✱ Naloga: agenti naj **skupaj** najdejo optimalno vrednost globalne funkcije.
- ✱ Primer: iskanje najcenejših poti v usmerjenem grafu z n vozlišči in m povezavami,
- ✱ povezavi (a,b) je pripisana cena $c(a,b)$; naloga je najti pot z najmanjšo vsoto cen povezav od začetnega vozlišča s do enega od končnih vozlišč $t \in T$.
- ✱ Uporaba: za telekomunikacijske in transportne probleme, planiranje
- ✱ Razlika s standardnimi pristopi k iskanju najkrajših poti (Dijkstra, Bellman-Ford) je porazdeljenost (vsak agent izračuna del najboljše rešitve in komunicira le z agenti v svoji okolici)

Asinhrono dinamično programiranje

- ✱ Ideja: princip dinamičnega programiranja
- ✱ opazimo: če leži vozlišče x na optimalni poti od s do t , potem je optimalen tudi del poti od s do x , kakor tudi del poti od x do t
- ✱ optimalno rešitev gradimo postopno od spodaj navzgor
- ✱ najkrajšo razdaljo od vozlišča i do končnega vozlišča t označimo s $h^*(i)$.
- ✱ najkrajšo pot od i do t , ki gre preko sosednjega vozlišča j , lahko zapišemo
$$f^*(i, j) = c(i, j) + h^*(j)$$
- ✱ najkrajšo pot iz i preko poljubnega sosednjega vozlišča pa
$$h^*(i) = \min_j f^*(i, j)$$

Opis delovanja

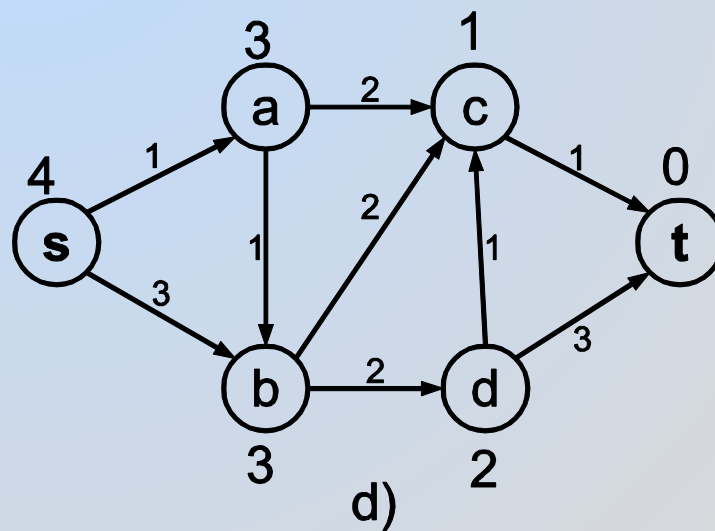
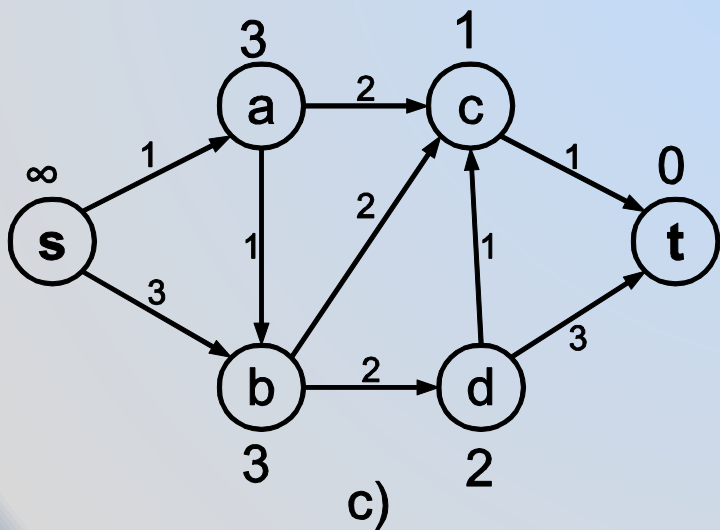
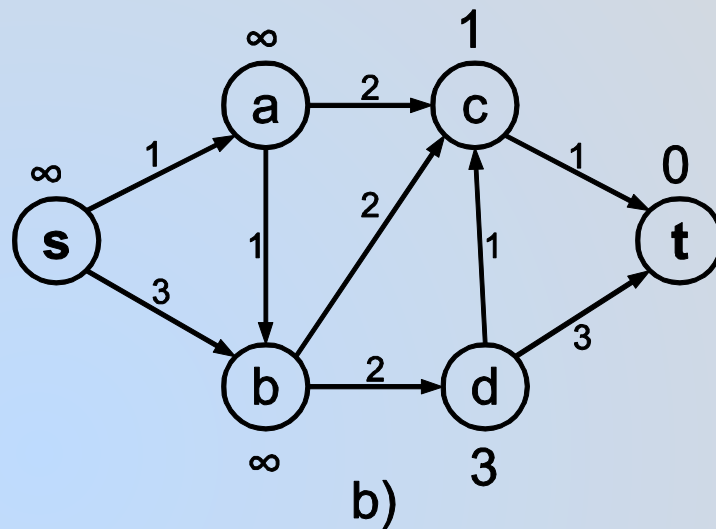
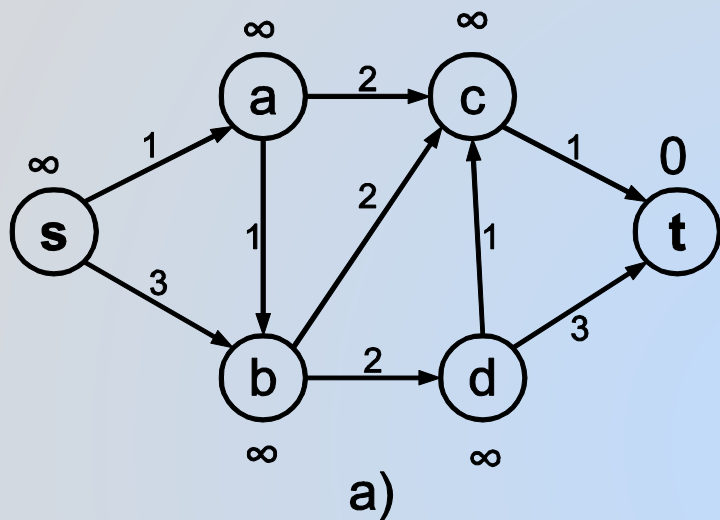
- ✱ vsako vozlišče i hrani vrednost $h(i)$, ki je približek $h^*(i)$
- ✱ inicializacija $h(i)=\infty$,
- ✱ med izvajanjem se vrednosti $h(i)$ zmanjšujejo in konvergirajo k pravi vrednosti $h^*(i)$
- ✱ konvergenca zahteva en korak za vsako vozlišče na najkrajši poti, kar pomeni, da bo v najslabšem primeru potrebno n korakov
- ✱ Slabost: potrebujemo agenta za vsako vozlišče grafa, kar je v primeru ogromnih grafov (npr. šah) nesprejemljivo

Psevdokoda ADP za iskanje najkrajših poti

// algoritem se izvaja na vsakem od vozlišč i danega grafa

```
void ADP(Vozlišče  $i$ ) {  
    if (  $i$  je ciljno vozlišče )  
         $h(i) = 0$  ; // točna vrednost  
    else  
         $h(i) = \infty$  ; // inicializacija  
    do{  
        foreach ( vozlišče  $j$  sosedno  $i$  )  
             $f(j) = c(i, j) + h(j)$  ;  
             $h(i) = \min_j f(j)$  ;  
        while (true) ;  
    }
```

Ilustracija ADP

$LRTA^*$

- ✱ algoritem $LRTA^*$ (*learning real-time A^**) uporablja enega ali več agentov za iskanje najkrajših poti.
- ✱ Inicializacija: $h(i)=0$
- ✱ Agent izvede algoritem večkrat in popravlja vrednosti $h(i)$
- ✱ Primer: izvajanje enega agenta

Psevdokoda algoritma LRTA*

// algoritem lahko izvaja eden ali več agentov

void LRTA*() {

i = s ; // začetno vozlišče

while (*i* ni ciljno vozlišče) {

foreach (vozlišče *j* sosedno *i*)

$f(j) = c(i, j) + h(j) ;$

$b = \operatorname{argmin}_j f(j) ;$ *// med enakima vozliščema izberi naključno*

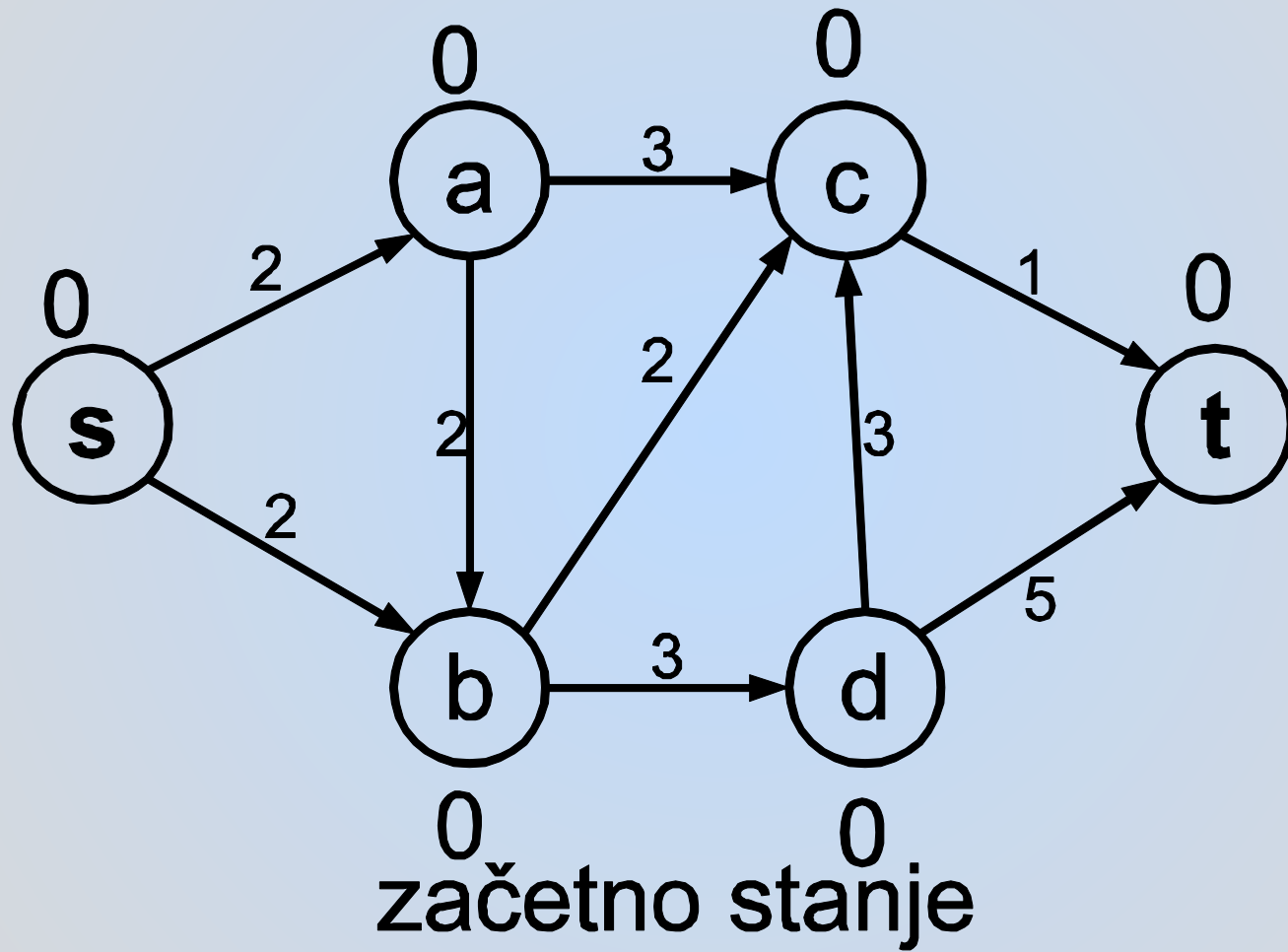
$h(i) = \max(h(i), f(b)) ;$

i = b ;

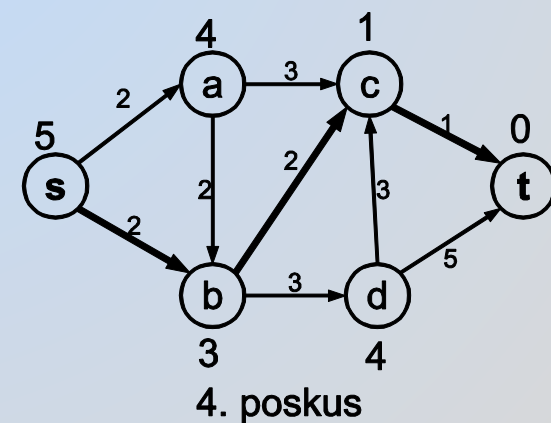
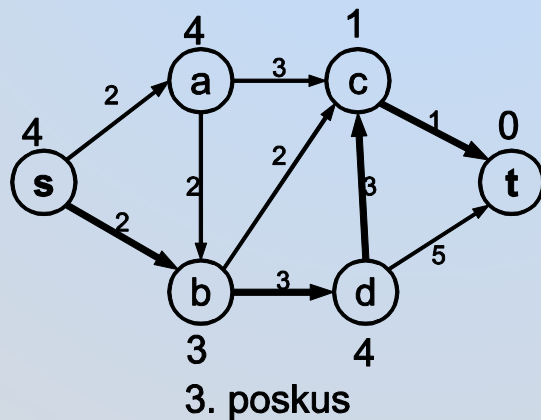
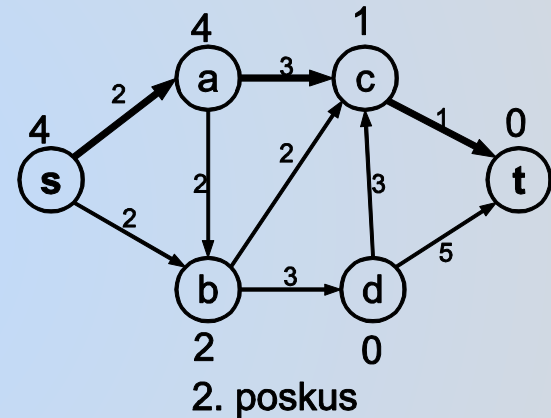
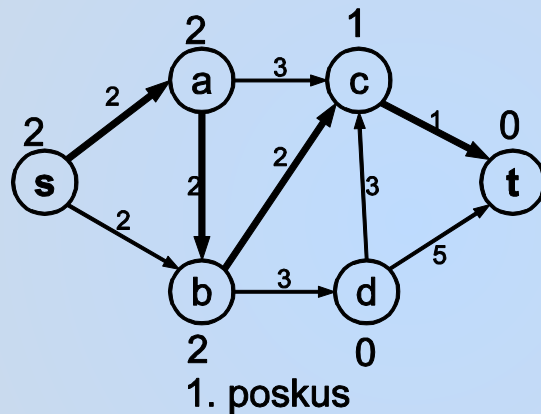
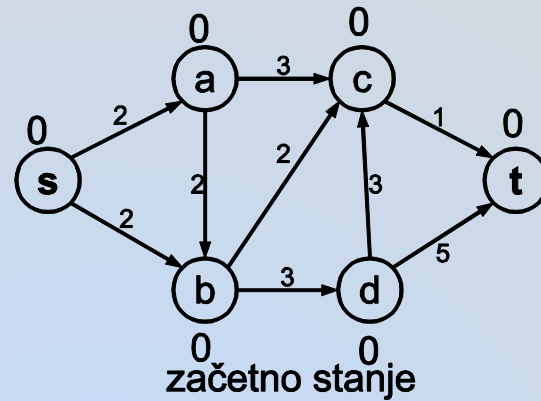
    }

}

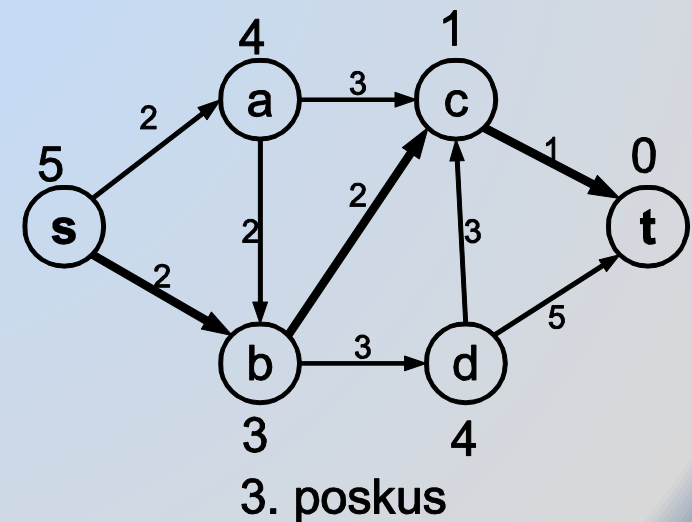
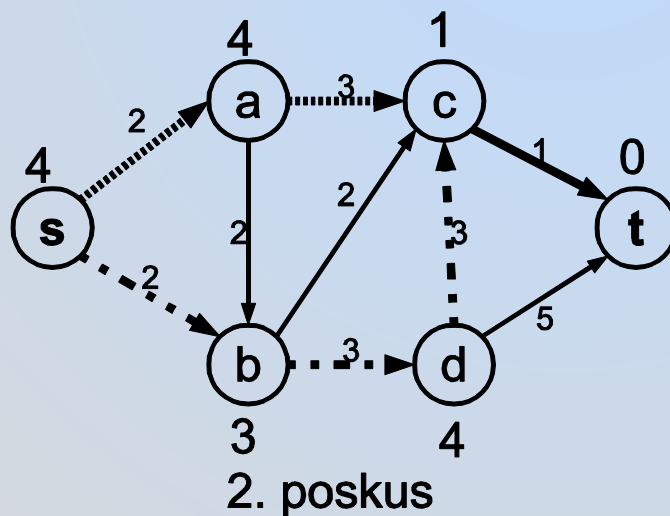
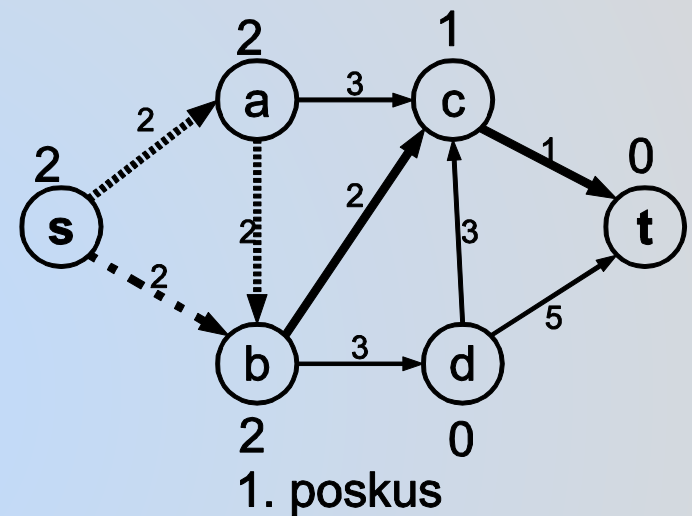
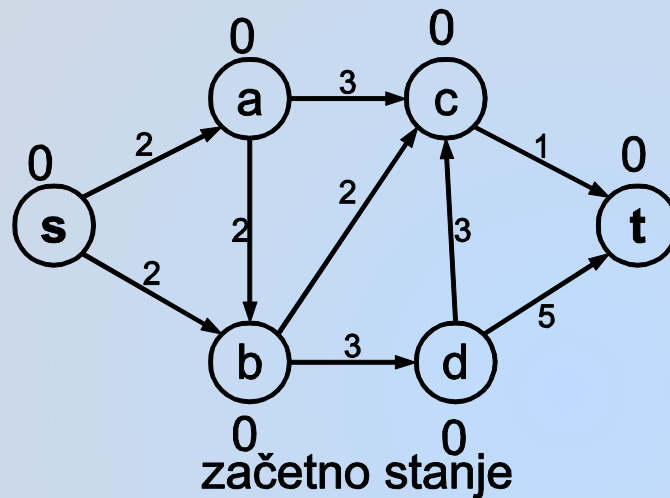
Primer:

Izvajanje LRTA* enega agenta

Izvajanje LRTA*(2) (dva agenta)

Agentne tehnologije

- ✱ številne razširitve asinhronnega vračanja
- ✱ optimizacija z upoštevanjem omejitev
- ✱ učeči se agenti
- ✱ področje teorije iger (kooperativne in nekooperativne igre)
- ✱ ...
- ✱ Več v Y. Shoham, K. Leyton-Brown; Multiagent Systems, Algorithmic, Game-Theoretic, and Logical Foundations. Cambridge University Press, 2009

Primer: izvajanje ADP in LRTA*

